

IRAK'TA KÖRDÜĞÜM ÇÖZÜLEMEDİ

24.12.2019

Dünya Bülteni (23 Aralık 2019)

Irak'ta Adil Abdulmehdi'nin istifası sonrasında yeni hükümetin kurulması için öngörülen 15 günlük süre dolmasına rağmen, başbakanlık krizi aşılamadı. Irak'ta 2003 sonrası siyasette baş gösteren "yeni başbakanı seçememe" krizi halen hüküm sürüyor.

Başbakan Adil Abdulmehdi, devam eden hükümet karşıtı gösteriler nedeniyle ve Şii dini merci Ali es-Sistani'nin de çağrısı üzerine istifa etmiş, Irak Meclisi de bunu 4 Aralık'ta kabul etmişti. O tarihten bu yana ülke siyaseti adeta kilitlemiş durumda.

Cumhurbaşkanının, anayasanın 76'ncı maddesine göre en geç 15 gün içerisinde hükümeti kurma görevini yeni bir adaya vermesi gerekiyor. Ancak bu süre 4 gün önce doldu.

- Bina Koalisyonunun adayına tepkiler

Şii ağırlıklı ve İran'a yakın Bina Koalisyonu, başbakan adayı olarak Yüksek Öğretim Bakanı Kusay es-Süheyl'i önerdi. Ancak Süheyl'in ismi duyulur duyulmaz sokaktan gelen tepkiler giderek büyüdü. Bağdat başta olmak üzere Şii nüfuslu güney kentlerde Süheyl'in adaylığına karşı gösteriler düzenlendi.

Sadr Hareketi lideri Mukteda es-Sadr ve ona bağlı Sairun Koalisyonu da, Süheyl'e şiddetle karşı çıkıyor.

Bina Koalisyonunun adayına, eski Başbakan Haydar el-İbadi'nin Nasır Koalisyonu (42 milletvekili), Şii dini ve siyasi liderlerden Ammar el-Hekim'in Ulusal Hikmet Akımı (20 milletvekili) ve İyad Allavi liderliğindeki Vataniye Koalisyonu da (21 milletvekili) itiraz ediyor.

Süheyl'i Sünni gruplardan, Meclis Başkanı Muhammed el-Halbusi ve mecliste grubu bulunan Sünni siyasetçi Hamis Hançer destekliyor.

- Diğer öneriler bağımsız siyasetçilerden

Öte yandan meclisten 56 vekil, Muhammed Tefvik Allavi'nin adaylığı için imza topladı ve bunu Cumhurbaşkanlığı Sarayı'na götürdü. Eski İletişim Bakanı Allavi, "bağımsız siyasetçi" olarak biliniyor.

Başbakanlık adaylığını açıklayan bir diğer isim de, laik kimliğiyle tanınan bağımsız milletvekili Faik Şeyh Ali oldu. Adaylık yarışına giren Şeyh Ali, Sadr'dan da destek istedi.

Kürt partilerin ise, "bütçe payı ve petrol gelirleri ile memur maaşları gibi ayrıcalıklarına dokunulmaması şartı" karşılığında herhangi bir adaya 'evet' diyecekleri ifade ediliyor.

- Cumhurbaşkanı hakkında görevden azil başvurusu

Berhem Salih'in de sokağın karşıtlığı nedeniyle Süheyl'e hükümeti kurma görevi vermek istemediği belirtiliyor. Bu durum, Bina Koalisyonu içerisinde yer alan 150 milletvekilinin Anayasa Mahkemesi'ne Salih'in görevden azledilmesi başvurusu yapmasına sebep oldu.

Salih'in siyasi müsteşarı Ferhad Alaaddin, Irak resmi gazetesi Sabah'a dün yaptığı açıklamalarda, siyasi grupların sokak ve dini merciye sırtlarını dönerek, kendi adaylarını kabul ettirme çabası içerisinde bulunduğunu kaydetti. Alaaddin, Berhem Salih'e bu konuda hem direkt hem dolaylı biçimde baskı uygulandığını da belirterek, şunları ifade etti:

"Siyasi gruplar, baskı uygulayarak istediklerini alma durumuna alıştı. Ancak baskıların her zaman işlev görebilen araçlar olmadığını unutuyorlar. Nitekim cumhurbaşkanına yapılan baskılar hiçbir sonuç vermedi. Bazı gruplar, cumhurbaşkanını görevinden el çektirmekle bile tehdit etti. Fakat siyasi gruplar, Irak'ın içinde bulunduğu durumla bölgesel ve uluslararası gelişmeleri iyi okumalı ve artık hizipçiliğe dayalı eski dengenin verimsiz olduğunu anlamalı."

- "Meclisteki en büyük koalisyon" krizi

Siyasi kriz ve tartışmaların odağında bulunan Cumhurbaşkanı Salih, bu durumdan çıkış yolları arıyor. Anayasa uyarınca hükümeti, meclisin en büyük koalisyonunun adayının kurması gerekiyor. Ancak grupların farklı iddiaları ve resmi olarak en büyük koalisyonun halen belirlenmemiş olması, durumu daha karmaşık hale getiriyor.

Bina Koalisyonu, Bağdat'ta iki gün önce yaptığı toplantıda meclisin en büyük koalisyonu olduğunu açıklamıştı.

Irak anayasası, seçimden sonra ilk meclis oturumunda en büyük koalisyonun açıklanmasını öngörüyor. Ancak 2018 seçimleri sonrası yapılan ilk birleşimde bunun duyurulmamış olması, mecliste halen resmi olarak en büyük koalisyonun olmadığı şeklinde yorumlanıyor.

Cumhurbaşkanı Salih, bu sorunu çözmek için Anayasa Mahkemesine başvurdu. Salih'in başvurusunu değerlendiren mahkeme ise, verdiği yanıtta, meclisin en büyük koalisyonunun kim olduğuna hükmetmedi. Bu da, "Anayasa Mahkemesi topu yeniden Salih ve meclisin sahasına attı" yorumlarına neden oldu.

- Meclis koridorlarında farklı sesler

Iraklı milletvekilleri, söz konusu krizi meclis koridorlarında AA muhabirine değerlendirdi.

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı ve Kerkük Milletvekili Erşat Salihi, Sadr'a bağlı Sairun Koalisyonunun meclisin milletvekili sayısı olarak en büyük partisi olduğunu ifade ederek, "Cumhurbaşkanı Salih'in, Sairun'un belirleyeceği bir kişiye hükümeti kurma görevi vermesi gerekiyor." dedi.

Sairun Koalisyonu Milletvekili Muhammed el-Gızzi de, 2018 seçimlerinden birinci parti çıkan grubun kendileri olduğunu anımsatarak, "Seçim sonrası kurulan meclisin ilk oturumunda meclisin en büyük koalisyonu açıklanmamıştı. Kimse kalkıp 'Biz en büyük koalisyonuz' diyemez." tespitinde bulundu.

Gızzi, "Cumhurbaşkanının hükümeti geçici olarak yönetebilen ve ülkeyi erken seçime götüreceğ birine hükümeti kurma görevi vermesi gerekiyor." değerlendirmesi yaptı.

Bina Koalisyonu Milletvekili Abdülhüseyin Musevi de, "Başbakan seçme meselesi siyaseti kilitledi ve boğma noktasına getirdi." diyerek, siyasi partilerin ortak bir aday üzerinde anlaşmasının zor olduğunu ve bunun kaos çıkardığını söyledi.

Musevi, şunları kaydetti:

"Siyasi partilerle sokak arasında 2003'ten beri güven sorunu var. Bağımsız bir kişinin hükümeti kurmasının siyasi partilere karşı olumsuz bir etkisinin olacağını düşünmüyorum. Siyasi gruplar, bir an evvel başbakan adayını belirleme konusunda anlaşma sağlamalı."

Kaynak: AA

<https://www.dunyabulteni.net/irak/irak-ta-kordugum-cozulemedi-h456056.html>

Kaynak/Source: